

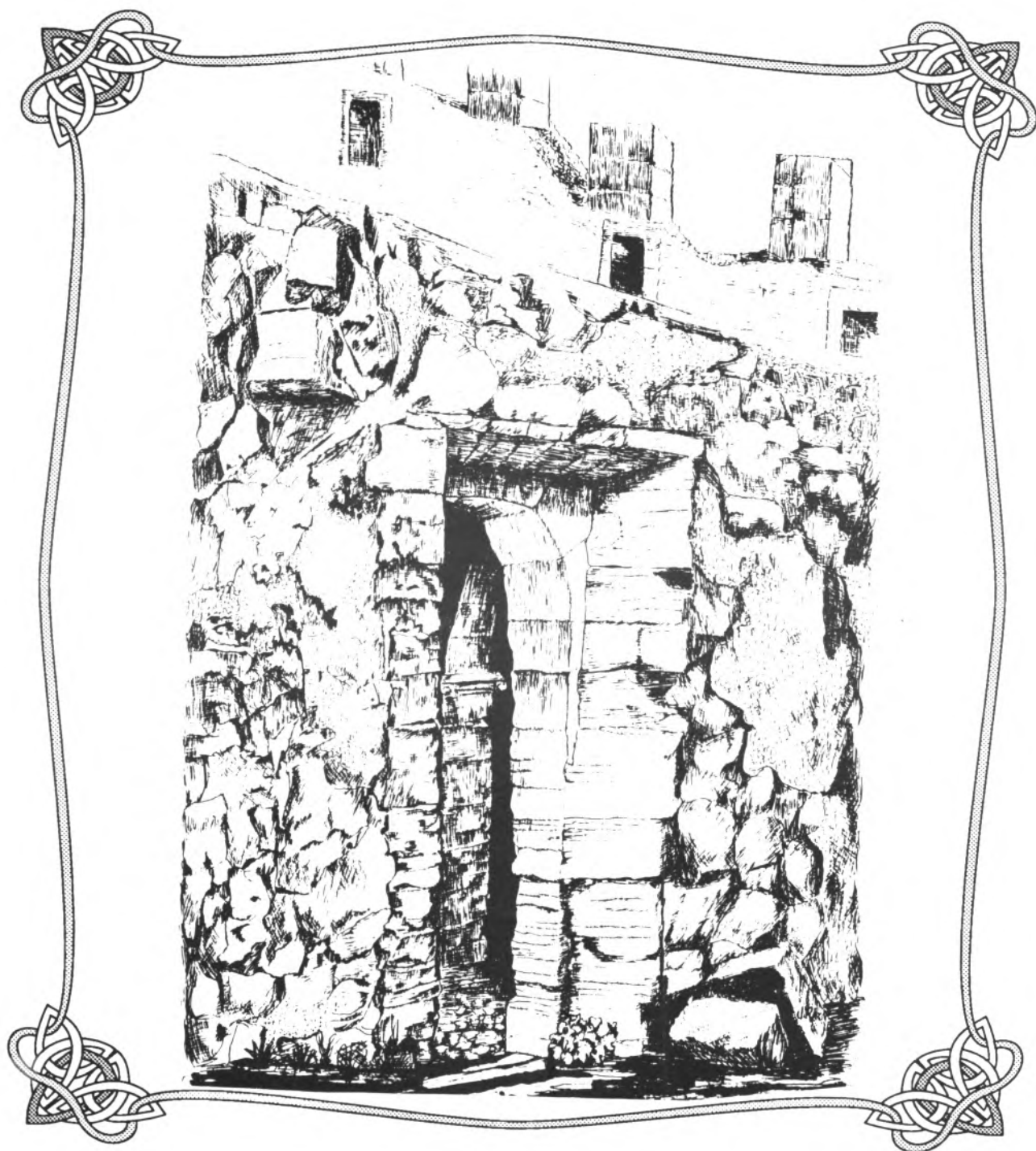
CAP

VERMELL

nº 152

Capdepera i Cala Rajada

abril 1.994

PORTALET

Cap Vermell

abril 1.994

Nº 152

Obra Cultural Balear

Capdepera

i

Cala Rajada

L'hem fet:

Joan Rai.
Pep Terrassa.
M. Antònia Gomis.
Jaume Fuster.
Paco Galià.
Sebastià Ferrer.
Joan Espiritusanto.
Miquel Ferragut.
Lucià Sirer.
Isidor Rodríguez.
Andreu Genovart.
Toni Melis

Dipòsit legal 1197/80.

Imprimeix:

Tirrena (Manacor).

*Els col.laboradors
d'aquesta revista expressen la
seva opinió als articles firmats*

Cap Vermell.

Apartat de correus, 69.

Capdepera.

1994 va de bo. La temporada turística s'ha avançat a mitjan març, i des de feia molts d'anys no s'esperava una collita com de la d'enguany. Fins i tot els que sempre veuen la botella mig buida no s'han pogut sostreure a l'optimisme imperant. A l'octubre confirmarem la notícia.

Està comprovat que les obres que es realitzen per les administracions públiques -és a dir, per a tots nosaltres- no es podem fer com cal. La notícia és el despreniment de rocs al túnel d'es Vidriers.

També s'ha demanat l'existència d'un equip de reserva de bombers a rel de l'incendi d'una botiga a Cala Rajada.

Aquests dies hem pogut comprovar com les demostracions de fervor religiós van en augment a Capdepera, coincidint amb un ressorgiment generalitzat de les pràctiques religioses. És d'esperar que aquests sentiments no quedin confinats a certes dates i omplin el dia a dia de la gent i el poble.

A la portada, "Ca'n Tomeu de sa Pedrera", en el Castell, un dels dibuixos que Joan Rai mostrà en la seva darrera exposició. A les planes centrals, com sempre, la conversa, aquesta vegada amb la nova jutgessa de pau. Un càrrec que sembla abandonat de la mà de Déu i del que no se sap gaire bé quin serà el seu futur amb la sempre esperada, però mai realitzada, nova legislació en el camp de l'administració de justícia.

A les planes d'opinió, els quatre de sempre, aquests que al lleu troben ossos, despotriquen contra el creat i per crear. No podia ser d'altra manera. A la pàgina literària hi trobareu una oda a la favera d'en Colau Mayol i unes quartetes d'en Miquel Lliteres.

Continuant amb la seva curolla d'esbrinar la història local, en Pep Terrassa, en aquest número tracta sobre el ciment, un dels materials més emprats en el poble, i que consguentment, donà lloc a una de les nostres primeres indústries.

Ja ha arribat la primavera! Que us sia lleu.

Plaça des Sitjar

LA NAU. Al número 23, de 18 de febrer, de la revista "La Nau", publicació setmanal d'àmbit illenc, es feren ressò de l'aparició de l'exemplar 150 de "Cap Vermell", publicant el Portalet. A la secció "Revista de premsa" del mateix periòdic, sortí un altre article nostre, la qual cosa ens umpl de satisfacció.

CENTRE SANITARI. A l'hora de posar la primera pedra i sortir a la fotografia, tots es posaren a primera fila, però a l'hora d'estrènyer no tots compleixen les seves promeses. Mentre l'Insalud ha confirmat la dotació de personal i material, la Conselleria de Sanitat del Govern Balear sembla que vol fer anques enrere, si mes no parcialment. Així, la dita Conselleria vol rebaixar el pressupost del projecte que ella mateixa havia el.laborat per al Centre Sanitari de Capdepera. Ara troba excessiu el cost de 125.000 pessetes/m², i pretén deixar-lo en 85.000.

Mentrestant, l'Ajuntament assegura que s'acabaran les obres segons els terminis prevists. En detriment de la qualitat?

Aspecte de les obres del futur centre sanitari.

VIATGE. Els alumnes del C.P. S'Alzinar tomaren del seu viatge d'estudis a Andorra, on realitzaren un curset d'esquí. Com sol ser habitual en aquests casos, s'ho passaren d'allò millor, malgrat algun pegàs més d'una culada a la neu. Tots hi tomarien.

PARLAMENT. La resposta del Conseller d'Obres Públiques, senyor Reus, a la diputada del PSOE, Joana Barceló, sobre el tema de la depuradora de Capdepera, ha donat que xerrar. L'esmentada diputada interpel.là sobre l'acompliment d'un conveni entre l'IBASAN i l'Ajuntament de Capdepera. La pregunta textual fou: "Quan pensa el Govern de la Comunitat donar compliment al conveni al conveni subscrit entre l'IBASAN i l'Ajuntament de Capdepera en relació a les depuradores de Capdepera-Cala Rajada, Canyamel i Font de Sa Cala?". El senyor Reus semblà posar-se molt nerviós i el propi President del Parlament l'hagué de cridar al ordre. Pareix que l'IBASAN retrassa la recepció de les depuradores i el pagament de les obres d'ampliació fetes fa un parell d'anys i valorades al voltant dels vuitanta milions de pessetes. El Conseller apuntà la data de finals d'abril com a probable per al pagament de l'esmentada quantitat amb els interessos corresponents. Els qui hem pagat dues vegades la depuradora -directament, amb els impostos especials, i actualment amb la part del cànon de sanejament destinada a la construcció de depuradores- seguim astorats i difícilment se'ns traurà del cap la idea de que hem fet el passarell.

ONADA DELICTIVA. Un atracament comès a una casa particular ha tornat a posar en boca de tothom el tema de la delinqüència que, adesiara, assetja el nostre municipi. Encara que aquest va merèixer l'atenció de tots els mitjans de comunicació, sembla que no ha estat l'únic de les darreres setmanes. Els presumptes atracadors, dos coneguts delinqüents habituals, foren detinguts a les poques hores per la Guàrdia Civil. L'historial d'aquests individus, tantes vegades detinguts

i altres tantes posats en llibertat per a tornar a les malifetes, hauria de fer replantejar-se al Jutjat de Manacor la seva actuació. Uns pocs, com sempre, emmetzinen la convivència d'aquest poble.

INCENDI. A mitjan dematí del passat dia 23 es produí un violent incendi a un magatzem de sabates i objectes de mimbre, situat en el carrer d'Es Coconar de Cala Rajada, propietat de la família Nicolau-Femenies. A l'hora de confeccionar aquesta informació es desconeixien les causes que provocaren aquest sinistre, si bé tot apunta a un curtcircuit que deixà pràcticament destruït el local esmentat amb tot el material que s'hi trobava depositat. Els intents dels propietaris, amb l'ajuda dels veïnats, d'apagar les flames amb extintors, resultaren del tot inútils i quan arribaren els bombers de Manacor ja no pogueren fer res que no fos evitar que l'incendi es propagàs als locals veïnats. Les pèrdues materials han estat quantioses. Accidents com aquest posen en evidència la necessitat de comptar amb un parc de bombers més a prop, ja que d'haver funcionat el d'Artà el temps d'espera s'hagués reduït considerablement i els danys haguessin pogut ésser menors. Els de Manacor trigaren uns quaranta-cinc minuts en arribar

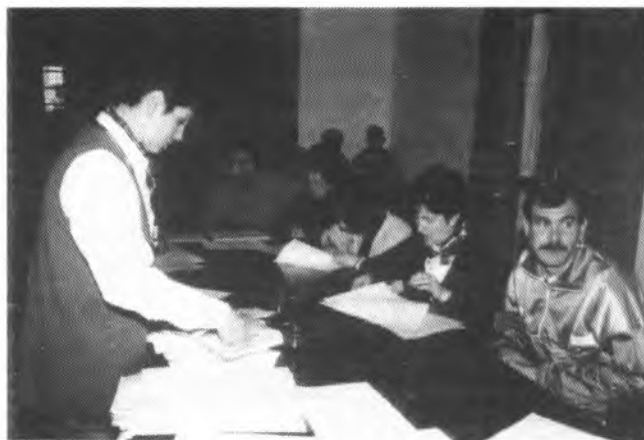

ACCIDENT. Els veïnats de l'edifici Monturiol, de Cala Rajada, se'n dugueren un gran transtorn quan una jove caigué de la finestra de ca seva, situada en un segon pis. Sembla ser que l'accidentada, que es trobava a l'interior de la vivenda, es trobà que no podia obrir la porta d'entrada i intentà arribar a l'escala exterior a través d'un voladís, llenegant i caiguent. La Policia Local i la Creu Roja feren acte de presència de manera immediata i amb l'ajuda d'alguns veïnats tragueren la víctima del pati interior on havia anat a parar. A pesar de l'aparatositat de l'accident i de la gravetat de les ferides, la jove es recupera satisfactòriament.

AUMASA. La concessionària del transport escolar de la comarca no deixa d'ésser actualitat. La darrera ha estat l'incendi espectacular d'un dels seus autobusos, el passat dia 28, damunt el Coll d'Artà. Afortunadament, els escolars que l'ocupaven resultaren il·lesos. Com a conseqüència d'aquest succés, part dels alumnes transportats del C.P. S'Alzinar es quedaren aquell dia sense servei. Segons informacions recollides de l'APA de l'Institut d'Artà, l'autobús incendiari no complia les mesures de seguretat exigibles i entre d'altres deficiències no comptava amb extintors. Aquest fet, un més de la llista, ha causat un profund malestar entre alumnes i pares afectats i es plantejava la possibilitat d'una vaga fins a la resolució del tema.

CASES. Com anunciàrem en el nostre número anterior, l'IBAVI ha adjudicat tretze dels vinti-i-set habitatges construïts a la zona de Son Poca Palla, amb nou mesos de retràs. De les vivendes restants, deu seran llogades i les altres quatre adjudicades en el futur. Respecte a la demora esmentada, s'han al·legat motius burocràtics. En relació a aquest tema, el regidor d'urbanisme, Salvador Moll, manifestà haver guanyat un contenciós interposat per uns veïnats dels terrenys on s'ubiquen les dites vivendes, derivat de l'expropiació d'unes parcel·les. Opinió que no és compartida pels demandants, segons carta adreçada als mitjans de comunicació.

Tothom estava impacient per la signatura dels contractes d'adquisició.

Moment de la signatura dels contractes.

D'altra banda, el dia 29 es dugué a terme la inauguració oficial amb la presència de les autoritats locals i del Conseller d'Obres Públiques, Bartomeu Reus. Com a dada curiosa, dir que molts dels beneficiaris de les adjudicacions no es trobaven presents en aquest acte, no sabem si per raons laborals o en senyal de protesta pels nou mesos d'espera.

EXPOSICIONS. Al Cafè 3 té exposada la seva darrera obra gràfica l'artista local Colau Vives. Dibuixos i pintures conformen una mostra del món oníric d'aquest pintor, blasmada sobre els més distints suports: tela, fusta, acetats, etc... Sempre a la recerca de noves tècniques i de noves possibilitats expressives, d'acord amb el seu tarannà inquiet i tafaner, Colau Vives, essent sempre el mateix, no deixa de sorprendre'ns una mica a cada nova exposició.

D'altra banda, Joan Rai ens ha ofert una nova entrega de dibuixos i pintures (olis i aquarel·les) en què ha captat, una vegada més, les imatges més quotidianes i senzilles del món que l'envolta, tot i presentar-les des de la perspectiva de l'observador més sensible. Bodegons, naturaleses mortes, arquitectura rural, detalls del Castell, formen la base d'aquesta darrera exposició d'en Rai, sempre fidel a ell mateix i al seu poble.

SETMANA CULTURAL. A.I.C.P. S'Alzinar, del 25 al 29 d'abril, es durà a terme una setmana cultural en la qual els alumnes realitzaran diverses activitats com tallers, representació de teatre, debats... allunyats del quefer acadèmic habitual. D'entre les activitats programades, destaquen la I Milla Urbana de Capdepera, l'encadenament per la Pau i la festa final amb la presència d'un grup d'animació. Es pretén que tot el poble hi participi, especialment en aquelles activitats obertes a alumnes, pares i amics.

CAMPANYA 0'7. Un cop més, s'intenta la recollida de firmes per tal de sensibilitzar les institucions davant els problemes greus del Tercer Món. Espanya es va comprometre, l'any 72, davant les Nacions Unides, a aportar el 0'7% del PIB a la cooperació internacional. Després de vint-i-dos anys només hi destina un 0'26%. Sobren comentaris. A distints centres públics i privats hi podeu trobar els fulls per signar la vostra adhesió a la

campanya promoguda per Intermon.

CONTENIDOR. El Consell Insular de Mallorca ha repartit trenta depòsits per a la recollida selectiva de paper, a la nostra comarca. A Capdepera n'hi han correspost tres. Esperam i desitjam que se'n faci un bon ús i ben aviat es manifestin com a insuficients.

MANIFESTACIÓ. El passat dia 24 tengué lloc a Palma una massiva manifestació (unes 12.000 persones segons els diaris) contra el projecte d'incineradora de residus sòlids promogut pel C.I.M. Els gabellins hi participaren en nombre considerable, amb una de les pancartes més cridaneres i originals. Davant l'èxit de la convocatòria, el propi president del Consell Insular ha manifestat la possibilitat de replantejar-se el projecte esmentat. També s'està duent a bon punt una recollida de firmes per recolzar una proposició de llei davant el Parlament de les Illes contrària a la incineració.

CONCERT. Wolf Adamson (baix) i Maria Antònia Gomis (piano), oferiren el dissabte dia 26, a l'església de Cala Rajada, un magnífic concert, dins el cicle "Un invierno en Mallorca" del Foment del Turisme de Mallorca i l'Ibatur. L'assistència fou nombrosa, especialment d'estrangers. S'interpretaren obres de R. Strauss, Loewe, Händel, Puccini, Rossini, etc.

SANG. El passat dia 7 d'abril, es procedí, un cop més, a la recollida de sang entre els donants de Capdepera. El nombre total de donacions fou de 86, xifra que suposa el màxim que mai s'ha aconseguit en el nostre poble. Enhorabona a la Germendat... i als donats!

Així mateix, comunicam que el proper dia 24 d'aquest mateix mes tindrà lloc la Trobada Comarcal en el poble de Sant Llorenç, a la qual queden convidats tots els membres de l'associació.

GRELLAT. Des de fa temps els veïns dels voltants de l'Església de Cala Rajada són molestats nit i dia pel soroll cada vegada més gran del grellat de les aigües pluvials que travessa el carrer de Cala Agulla. Estranya que després de tant de temps encara no s'hagi posat remei a la deficiència. Confiam que aquest avís sigui atès.

CARTELL. El dels preus dels viatges en taxi, de la Plaça dels Mariners, tot i que ja no hi ha parada, roman exposat en un estat deplorable. No estaria gens malament que fos retirada aquesta imatge tercermundista.

DESPRENIMENT. El recent ment inaugurat túnel del Coll des Vidriers ha estat notficia pels primers despreniments que es produeixen en el seu sostre. A pesar de no provocar cap accident, va romandre tancat tot un dematí per tal de procedir a retirar l'enderroc. Sembla que el motiu deriva d'una errada de la construcció. Esperam que siguin els darrers.

INFORMACIÓ PARROQUIAL

CAFÈ-FÒRUM. El passat 21 de març tengué lloc al Saló Parroquial de Capdepera, un cafè-fòrum sobre l'amistat, amb el lema "Viu l'estil del Déu-amor en l'amistat". L'acte estava organitzat per les dues parròquies amb la col·laboració del Secretariat de Pastoral Juvenil. La majoria dels participants, així com també dels ponents, eren joves.

El debat va anar molt animat i la majoria dels assistents es quedaren amb ganes de repetir l'experiència.

REFLEXIÓ SOBRE "ACTITUD CRISTIANA DAVANT LA CRISI". El diumenge dia 20 de març, en el Saló Parroquial de Cala Rajada, es va tenir un recés de reflexió en el que es va tractar el tema "Actitud del cristià davant la crisi". Crisi de valors, econòmica, vocacional. L'acte havia estat organitzat per l'Arxiprestat d'Artà i estava dirigit a tots els laics. La ponència va anar a càrrec de Mn. Antoni Riutort, rector d'Algaida i professor del Centre d'Estudis Teològics.

TROBADA DE JOVES. Dia 26 de març, en el poble veïnat de Son Servera, hi hagué una trobada juvenil de tots aquests joves que estan en "procés de fe" o que es preparen per rebre el sagrament de la confirmació. La trobada, que havia estat preparada per tots els animadors juvenils de l'Arxiprestat, es va desenrotllar amb aquest lema: "Som jo, som cristià".

Bàsicament, consistí en descobrir com es pot ser cristià dins els diferents àmbits de la vida. A tal efecte, hi havia setze llocs preparats (Ajuntament, família, escola, bar, etc.) que eren visitats pels joves, i allà una persona exposava breument com viure la dimensió cristiana dins la feina, la diversió, la família, l'esport, etc.

EL BISBE VE A CONFIRMAR. Després de molts d'anys de no haver confirmat a les nostres parròquies, el Bisbe administrará el sagrament de la confirmació a un grup de joves que durant tres cursos han fet tot un procés en el coneixement i seguiment de Jesús, i que són coneguts com a Grup Curolla.

La celebració tindrà lloc el pròxim dia 7 de maig a la missa de les 20'30 hores a Capdepera.

Agenda de la Vila Febrer i març

Nats

29 de gener, Carla Pascual Fernandez d'en Bartolomé i na Isabel,

1 de febrer, Alexander Ares Espejo d'en Armando i Maria José.

3 de febrer, Esperança Ferrer Moreno d'en Miquel i na Mercedes.

9 de febrer, Francisco Piñeiro Sanchez d'en Francisco i Maria Teresa.

18 de febrer, Núria Barbón Cursach d'en Francesc i na Catalina Isabel.

4 de març, Marina Martínez García d'en Carlos i Pilar.

6 de març, Montserrat Maier Cursach d'en Ramón i na Maria del Carme.

29 de març, José Ramón Moreno Avilès d'en Francisco i Maria Primitiva.

Noçes.

12 de març, Miquel Angel Fonseca Rodríguez amb na Rosa Morata Señor.

12 de març, Miquel Angel Infante Sureda amb na Catalina Terrassa Albertí.

Finats.

3 de febrer, Isaias Rocio Muñoz (1962)

5 de febrer, Antonio Cursach Espinosa (1909)

7 de febrer, Mauea Rico Bauçà (1910)

11 de febrer, Ataulfo Martínez Gil (1922)

15 de febrer, Juana Femenías Company (1908)

27 de febrer, Pedro Vicario Mayorga (1918)

28 de febrer, Esteve Mercant Melis (1913)

8 de març, Maria mascarò Albertí (1902)

28 de març, Francisco Rigo Bauçà (1914)

28 de març, Maria Flaquer Servera (1918)

31 de març, Antònia García Cano

EL TEMPS

EL NOSTRE TEMPS

per Joan Espiritusanto

FEBRER

El mes passat no sorti la crònica del temps i, com és el meu desitg que estiguen ben informats, vull tornar enrera i informar-vos del que passà, meteorològicament parlant, el mes de febrer.

El total de dies de pluja foren nou, i tots ells dins els primers devuit dies del mes, per lo que la darrera setmana va estar lliure de precipitacions. Cinc dies de pluja a la primera decena arribant als poc considerables 12,6 l/m². Quatre dies de pluja a la segona decena i una mica més d'aigua, 23,5 l/m². Per tant la suma del febrer arribà als 36,1 l/m². La precipitació màxima correspongué al dia 12 amb 19 l/m².

Els vents predominants foren els que bufaren de mestral i un parell de dies de tramuntana.

Pel que fa a les temperatures màximes veiem que el termòmetre va estar situat entre els 10° i 15°, amb una recuperació a partir del dia 20, per arribar als 19° dels dies 23 i 24.

Les mínimes es bellugaren entre els 5° i els 10° amb certes oscil·lacions. Tinguérem 4° els dies 4, 5 i 6 per seguir per damunt dels 5° fins arribar als 10° del dia 23.

Resumint, un mes completament normal.

Es dedicà el febrer, que abans tenia 29 dies, a Plutó. Va ésser representat amb escenes agrícoles, com ara poda d'arbres i empelts. És un mes que té fama d'orat. Al llarg del febrer les hores de llum augmenten una hora i vuit minuts.

MARÇ

En el primer calendari de Roma, establert per Rómulo, era març el primer mes de l'any i tenia 30 dies. Amb la reforma que dugué a terme Pompili va passar a ocupar el tercer mes i es dedicà a Mart, déu de la guerra. El dia 20, a les 20 h. 20 m. comença la primavera que ve resultant molt seca, solsament tinguérem 3 dies de pluja, el 13 que va ésser inapreciable, el 21 amb 6,5 l/m² i el 22 amb 12 l/m² i pari de comptar. Fàcil de fer la suma de les precipitacions que dona un total de 18,5 l/m².

Es varen apreciar tres dies de molta boira que són el 9, al vespre; el dia 10 al matí i el dia 20 també al dematí.

Els vents els dies de pluja foren de tramuntana.

Les temperatures màximes oscil·laren entre els 15° i 20°, essent el dia 22, amb vent de tramuntana, la mínima de les màximes amb 14°, i la més alta amb 20° el dia 31.

Les mínimes entre els 8° i 10°, amb una pujada ostensible el dia 26 fins als 13°.

Essent el març un mes de transició entre l'hivern i la primavera, aquesta vegada, ha sigut molt suau i ha deixat que la sorpresa fos dins l'abril com hem pogut observar.

DIA METEOROLÒGIC MUNDIAL 1994

Com cada any, el dia 23 de març es celebrà el Dia Meteorològic Mundial, que aquesta vegada va tenir lloc al Santuari de Lluc.

El Director del Centre Meteorològic Territorial de Balears, D. Agustí Jansà Clar, amb un salut, convidà, a tots els encarregats d'estacions climatològiques de les illes, als actes que es dugueren a terme.

Un grup molt nombros, unes docentes persones, acudirem als actes programats que consistiren en una conferència a càrrec del Dr. Climent Ramis, versant sobre l'observació del temps i el clima, fent una documentada i brillant disertació llargament aplaudida pels assistents.

Explicà que a l'estació que fa més de 70 anys funciona al Monastir, es registrà el febrer de 1956 una temperatura poc usual a Mallorca, -13,5°, coincidint amb la gran nevada que patí tota l'illa, i com alguns lectors recordaran a Cala Rajada tinguérem quasi un metre de neu.

Es varen lliurar els premis del concurs escolar convocats conjuntament amb la Conselleria d'Educació i Cultura i escoltarem un breu concert a càrrec de l'Escolania dels Blauets de Lluc.

Després d'un refrigeri i tastar algunes especialitats mallorquines, en un variat "buffet", comentarem els assistents fets relatius a la nostre cuolla, refrescant amistats abans iniciades. *Joan Espiritusanto*

LA SALA

Retrobam, altra vegada, aquesta secció tan celebrada pels nostres lectors, i que darrerament havia desaparegut de les nostres pàgines.

Sessió Extraordinària de dia 17 de febrer.

En aquesta sessió es tractaren, entre d'altres coses, els següents punts:

- S'aprovà per unanimitat l'adjudicació dels solars de Canyamel, propietat de l'Ajuntament, mitjançant subhasta. Un lot fou per a l'empresa COEMSA (2.950.000 ptes.), i un altre per a COEXA (3.171.000 ptes).

- S'informà de l'aprovació, per part de la Comissió de Govern, del plec de condicions per a la venda de distints solars del Polígon Industrial.

- S'acordà, per unanimitat, participar en la construcció d'un nou centre ocupacional d'APROSCOM a Manacor, amb 1.808.891 ptes., així com la firma d'un conveni de col·laboració per a la financiació de les obres i equipament del nou centre.

- També per unanimitat s'aprovà l'adhesió al Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació al Desenvolupament.

- S'acceptà la dimissió del regidor del PSM, Bartomeu Garau.

- Es comunicà el nomenament del regidor del PSOE, Climent Alzina, com a nou responsable de l'àrea de cultura.

Sessió Ordinària del dia 3 de març.

- Per unanimitat s'aprovà la baixa voluntària del Consorci d'Informàtica Local de Mallorca, ja que la

relació cost-rendiment no es considera positiva.

- També per unanimitat s'acordà realitzar l'equipament del Centre de Dia de la Tercera Edat de Cala Rajada, destinant-lo a fins assistencials al manó per deu anys.

- Expedient de neteja viària (plec de condicions). El Batle proposà la tramesa, amb caràcter d'urgència, de l'expedient de contractació, mitjançant el corresponent concurs, degut a la proximitat de la temporada turística. S'aprovà per unanimitat el plec de condicions esmentat i la declaració del caràcter urgent per a la tramitació de l'expedient.

- S'aprovaren per unanimitat les noves tarifes de "Aguas Canyamel, S.L." per a subministrament d'aigua a les urbanitzacions Costa de Canyamel i Torre de Canyamel. En resum, les tarifes quedaren així: quota de consum, 56'10 ptes.; quota de servei, 279 ptes. per a particulars i comerços, 558 ptes. per a bars i restaurants, i 33 ptes. per plaça hotelera; drets de connexió, entre 4.083 i 20.415 ptes., segons els casos; servei de comptadors, entre 163 i 1.151 ptes.

- Expedient Pla Parcial Sector 2, de la zona de Cala Gat. S'acordà per unanimitat l'aprovació inicial del Pla Parcial i exposar durant un mes l'expedient corresponent, així com notificar l'acord als propietaris afectats, concedint al promotor el termini d'un mes per a subsanar les deficiències posades de manifest pels serveis tècnics.

- A l'apartat de precs i preguntes, el Batle respongué a distintes qüestions plantejades per l'oposició, referides a la baixa dels valors cadastrals, concessions de platges (Josep Gallego); rectificació d'errors de valoracions cadastrals, estudi econòmic de l'Ajuntament (Joan Lull). Per part de Jeroni Alzina es manifestà la conveniència de manifestar-se sobre l'acceptació de la donació d'una casa per a Residència de la Tercera Edat.

La tira...

d'en Toni.

RACÓ DELS MAJORS

Aquest espai és una tribuna lliure, oberta a tots aquells que desitgin manifestar les seves idees o opinions, sigui quina sigui la seva edat o ideologia.

REFRANY. "Del vell el consell". Escolta'l, atén-lo. Modèstia, humilitat. Recorda quant va fer per tu i pensa que tu també arribaràs a vell.

ADAGI. "No et colgaràs sense saber una cosa més". Estimat jove, no t'ensuperbeixis, no ho saps tot. El gran savi Sèneca digué "Sols sé que no sé res".

DEMANDES A L'AJUNTAMENT.

Quarta: Cans abandonats. N'hi ha per tot. De tant en tant els trobau amollats pels carrers i places del poble. No haurien d'ésser recollits?

Quinta: Jardineria. El passat any 1993 a penes es tengué el més mínim esment. Les jardineres del carrer Gabriel Roca fan pena. S'hauria de conservar amb més cura, no trobau?

Sisena: Tràfic. La sinuosa Via Mallorca i la seva continuació, el carrer J.S.Elcano, demanen més senyalització horitzontal, amb repintat de les retxes delimitatòries i voravies. Hi cabria aquí un carril-bici?

Agraïment. A qui correspongui per haver atès la nostra segona petició i retallar les branques que sobresortien d'alguns jardins del carrer Pizarro i també en el carrer Isaac Peral. Així està millor.

RESIDÈNCIA, SI O NO?

Sembla que una gran majoria dels residents a Cala Rajada són partidaris de que la Residència sigui destinada a l'atenció digna dels seus majors, gent d'edat en el darrer tram del seu viure.

Sabem d'altres serveis alternatius al sistema de residències per al que pareixen inclinar-se ara els polítics:

- Assistència domiciliària (Serveis Socials).
- Sistema de tele-alarma (Creu Roja).
- Pisos tutelats.
- Ajuda familiar.
- Tele-assistència domiciliària (aportació Insero

65% i Municipi 35%)

- Servei d'estàncies diurnes en llars i centres gerontològics (en fase d'implantació)

Bé, meravellós, però haurem de veure cada cas, cada situació. Aquí ja es té la infraestructura, l'edifici i els veïns desitgen, reclamen, per considerar la Residència la millor solució.

Joan Pujadas, març 94

RAZÓN DE SER (Continuación)

Órganos de Gobierno en una asociación o sociedad.

Vice-Presidente. Estatutariamente le corresponde presidir las reuniones a las que no asista el Presidente, por enfermedad o ausencia. Es un cargo anodino si el Presidente no delega en él tareas concretas.

Los cargos que podemos decir de carácter técnico, que conllevan el tener unos conocimientos precisos son: el Secretario y el Tesorero.

El Secretario. Le corresponde llevar el trabajo administrativo de la sociedad, asociación o empresa. Es el jefe de personal, si lo hubiera. Tomará nota de las reuniones, confeccionará el orden del día, redactará el acta i llevará y custodiará el libro de actas y cualquier otra documentación. En el libro de actas reflejará de una manera clara y concisa todo lo referente al orden del día y los acuerdos alcanzados.

El Tesorero. Le corresponde toda la cuestión contable (ingresos, pagos, etc.) para lo cual llevará los correspondientes libros de contabilidad y custodiará los bienes de la sociedad; junto con el Presidente dispondrá de firma para los libramientos. Preparará el presupuesto anual de ingresos y gastos, memoria de actividades, balance anual de ingresos y gastos por partidas. Debe ser metódico, anotar los ingresos y gastos cronológicamente. Debe rechazarse toda factura que carezca de membrete, sello de caucho y el recibí.

José Tesouro

CARTES

Buines.

Una certa brutor especial es produeix any rera any després de l'excel.lent coalcada de la festa de Sant Antoni, pels carrers i places per on ha passat.

S'entén? Sí, són aquests grans excrements dels cavalls que queden per tot com un record de la festa. Una pala i una senalla, per favor, per a l'any vinent! Molts ho agrairan.

Uns veïnats.

Voravies.

Els vianants del port pesquer pateixen sovint l'impensable a alguns trams de certs carrers. Voravies esquifides i rompudes, amb el fet agreujant de noses a cada passa (poals, bicicletes, cadires, cotxes...)

Per a quant una reordenació i adecentament?

Un peató.

DE SONETS DE BALANSAT

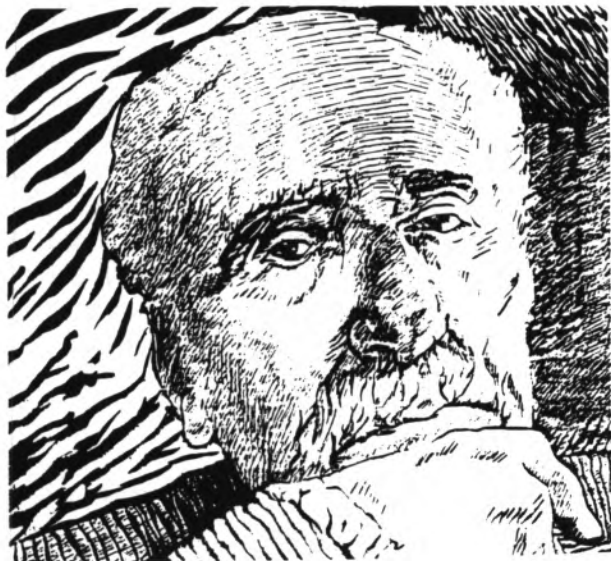
PI VER

*Solitari i reial, tota una plaça
cal per al seu repòs solemnia,
per al brancatge estès més àmbit cal,
més ombra a dins per als ocells que abraça.*

*Amb deu o dotze de la seva raça,
quan més, s'ajunta. Aixequen llur front alt
i rodó, cadascú individual;
veïns, però sense acostar-se massa.*

*Devora hi ha conreus, boscos, camins.
El pi ver es destaca, noble, i fins
apar que sols per a la roja escorça*

*o l'ampla copa envii llum el sol,
que del cel s'hi recalqui l'últim vol,
i tot amb un posat auster de força.*

PASSEIG A BALANSAT

*L'admirada estrangera esdevé clara
habitud estremida. Seguiré
pels divergents camins que ara ja sé
a on duen —i són tots nous encara.*

*Entorn de l'alt fossar, la vista avara
del mateix horitzó, estendré. Que bé,
dins, sempre junts, els morts —final recer
que recull el que vida i temps separa!*

*Oh Balansat de vents i fonts pregones,
cingles reptant una insistència d'ones
i camps oberts de feina i de saó!*

*Es succeeixen llunes en silenci,
i apar —passa una noia— que comenci
un temps intacte en cada estació.*

L'OMBRA

ESTIU

*Relegats a l'estiu treball i terra,
ombra minsa de palla, suor, esclat.
Per al repòs escau l'illot sagrat
d'oreig ombriu que sota un pi s'aferra.*

*Sota un pi o una figuera, escut de guerra,
vora romana rella o giny daurat,
i entorn l'esforç de l'any engavellat
i cigales de foc serra que serra.*

*Espitregada treva recollida,
repòs del braç que allarguen falçs, mantins,
mentre el migdia pren tota la mida*

*dels espais i envesteix bosc i camins.
Raja l'aigua a la boca o bé s'oblida
un somieig molt lent músculs endins.*

FRESCA VEU

*Al vent la fresca veu cada nou dia,
paraules per camins i per marjades,
sospitades de pins i de figueres,
al llavi jove, antiga, l'harmonia;
humana veu de plors i de gaubança,
vora la llum senzilla de la calç,
entre penyals i brises de la costa,
sobre la maternal geologia;
naixença reverdida, clara al vent;
foc invicte, llegat a l'atxa nova.
No estranya aquesta terra el vell parlar,
les mudes llengües pols aquí enfonsada;
dóna el cor a la veu que les relleva
i l'ànima avial roba a l'oblit.*

EL COSTUM

*És làmina d'argent o llauna vella
i oxidada, llançada al xaragall,
la que ens recerca el cor com un mirall,
punxat del sentiment com d'una rella?*

*Oh terra acostumada i no sols bella,
menja que amb el bescuit accepta l'all,
sabata usada, còmode abrigall
on s'esvai temps ha forma i tavella!*

*La cadira s'esfondra amb molta cura
de la nostra mandrosa positura,
la dona pot fer amable una lletjor,*

*la xerra amb un amic és indolència...
Camps gastats, grocs al fred i a la calor,
forceu el nostre cant, lírica essència.*

Conversa amb...

MARGALIDA SALAMANCA

El passat dia 24 de gener, na Margalida Salamanca va prendre possessió del càrrec de jutgessa de pau. És la primera jutgessa de la història de Capdepera i de les primeres setmanes de la seva tasca n'hem volgut parlar brument.

- Què destacaries d'aquests dos primers mesos d'activitat?

- És un càrrec del qual la gent n'està ben desinformada, i jo mateixa desconeixia moltes de les funcions de jutgessa. Per tant, necessitaré encara un temps per acabar de prendre el pols a la meva tasca. El primer que m'ha cridat l'atenció és la bona opinió i el bon servei que donen els funcionaris del jutjat. D'ells sempre m'han alabat la disponibilitat i rapidesa amb què resolen les seves feines administratives.

- Quin és el paper d'una jutgessa a l'hora d'administrar justícia?

- Un jutge de poble sols decideix quan no hi ha delictes i sempre actua des de la bona voluntat. En cas d'una denúncia, es fan els tràmits cap a Manacor, nosaltres podem fer actes de conciliació.

Normalment, quan hi ha un accident o un incident, la policia fa un atestat i la Superioritat de Manacor decideix, segons la gravetat del delictes, com s'ha d'actuar.

- Quins plets són els més corrents?

- Les disputes entre veïnats i els deutes són els que em donen més problemes. Un jutge, com que no fa judicis de faltes, no pot fer més que donar consells i bonament fer venir a bé les dues parts enfrontades.

- En el poble conviuen tres col·lectius ben diferenciats sociològicament: mallorquins, peninsulars i estrangers. Quin tipus de problemes planteja cadascun d'aquests grups?

- Dos mesos és molt poc temps per fer una especificació d'aquest tipus. Assumint el risc d'equivocar-me, es pot dir que els estrangers sempre duen problemes domèstics més puntuals: que els veïnats els donen perjudicis, maltractaments a animals, queixes de renous, no compliment de les sentències de divorci.

Entre els peninsulars he tengut queixes per

qüestions relacionades amb la caça.

Després hi ha els quatre mallorquins problemàtics de sempre.

- El jutge, per la seva funció, necessita un reconeixement públic. Creus que això passa?

- Un jutge no té cap sistema d'assessorament ni tampoc disposa d'informació especialitzada, per tant sempre actua des de la bona voluntat. Reconèixer això és una qüestió de cultura i d'educació.

- Una tema especialment conflictiu deu ser el derivat de la drogadicció. Com està aquest assumpte, a Capdepera?

- El grup de drogadictes-delinquents és molt reduït però molt actiu, perquè n'hi ha que en un mes han estat denunciats una dotzena de vegades. En aquest cas no feim més que tramitar les denúncies i citacions cap a Manacor.

- Cada vegada que hi ha canvi de jutge se'n fa de la seva elecció una qüestió d'Estat. Com has viscut tot aquest període d'indecisió i de polèmica?

- En el mes de maig de l'any passat vaig tramitar la sol·licitud per a ocupar el càrrec. En aquesta ocasió s'hi presentaren moltes de peticions i com que la decisió d'escollir el nou jutge es va allargar tant, quan em donaren la notícia jo ja ni en confiava. Posteriorment, m'he assabentat de que hi va haver molta de polèmica.

Per acabar, des de "Cap Vermell" no podem menys que desitjar-li molt d'encert en les seves decisions.

UNA INDÚSTRIA LOCAL:

LA CIMENTERA DE CA'N MAIA

L'economia agrària es caracteritza perquè l'energia emprada en els processos productius procedeix de fonts orgàniques: les forces humanes i animal, ajudades pel vent i l'aigua. L'agricultura, el transport i el comerç es nodrien d'aquest tipus d'energia, la qual cosa provocava nivells de productivitat modestos.

L'aplicació de noves bases energètiques a l'activitat productiva desencadenà el desenvolupament econòmic dels segles XIX i XX. La primera font d'energia "moderna" fou el carbó, després el petroli amb els seus derivats.

Cadascuna d'aquestes fonts d'energia va lligada a un desenvolupament tècnic; per exemple, l'aprofitament del carbó va lligat a la màquina de vapor. Algunes de les millores més notables del segle XIX per a la vida econòmica del país es produïren gràcies a l'aparició de la màquina de vapor i la seva aplicació a la navegació (1833), al ferrocarril (1875) a la indústria tèxtil iniciada el 1847 quan la fàbrica de filatures de cotó "Villalonga i Cia." (1)

Les noves energies permeteren alliberar la producció econòmica dels estrets marges de la productivitat de la terra. El consum de carbó i petroli fou un indicador del nivell d'inversió i de creixement global de la societat.

Després d'aquests apunts cal passar al cas de Capdepera. El nostre poble, a diferència de Sóller i Esporles, no ha destacat mai per la seva indústria; les poques fàbriques que s'hi han instal·lat han estat de poca importància de caràcter familiar.

Una de les primeres indústries que es crearen al poble fou la del ciment. A l'any 1914, una companyia formada pels germans Colau i Joan Melis "Droguer", juntament amb l'amo en Miquel Moll "Talaia", instal·laren, en l'actual carrer de la Llum, una cimentera, una farinera i una central elèctrica; la cimentera es trobava situada en el cap de cantó on hi ha actualment la drogueria. Una mateixa màquina de vapor, o de gas pobre com el coneixien vulgarment, servia, mitjançant corretges de transmissió, per a fer funcionar les tres indústries. La font d'energia era la llenya.

La pedrera i el forn de calcinació estaven situats dins la possessió de Ca'n Pastera; després, amb carros, pujaven el pedreny fins a la cimentera on feien la molta.

A l'any 1928, quan ja havia tancat la cimentera del carrer de la Llum, el pare de l'amo en Joan Garau "Maia", instal·là una cimentera a una finca que tenien vora la carretera de Ciutat, a l'altura de Son Mengol. La pedrera, el forn de calcinació i el molí estaven dins la mateixa finca.

Per al funcionament del forn s'emprava carbó, lignit mallorquí, que es mesclava amb la pedra calissa. El forn tenia uns quatre metres d'alt i sempre estava encès. Diàriament es consumia una tona de lignit que anaven a cercar amb carro a l'estació de tren d'Artà.

El lignit mallorquí era, en general, de molt baixa qualitat, cosa que impossibilitava la seva exportació. El lignit de qualitat superior era per a la maquinària de les fàbriques, i l'inferior per als forns de calç i ciment. El preu de la tona era fluctuant en atenció a la situació geogràfica del jaciment i a la classe del mineral, oscil·lant entre les 10 i 30 pessetes. (2)

Quan treien la pedra calcinada del forn, la picaven amb unes macetes fins a fer-la com a nous. A continuació la posaven dins una tramuja des d'on queia enmig d'unes moles que giraven impulsades per un motor de gas-oil.

A l'any 1927 hi havia a Mallorca 28 fàbriques de fer ciment, de les quals 17 funcionaven amb motors

d'explosió, 7 eren elèctriques, 3 de vapor i 1 hidràulica. (3)

Per a mesurar el ciment feien servir una pala; el pes dels sacs oscil.lava entre els 30-35 kgs. El preu de venda al públic era d'una pesseta el sac; si era per a empreses de construcció, el preu era de 80 cèntims. A l'any 1902 el sac de ciment que es fabricava a Manacor ja costava una pesseta (4)

Quan esclatà la Guerra Civil, Joan i el seu germà foren cridats a files i no quedà més remei que tancar la fàbrica, ja que el pare totsol no la podia mantenir.

El ritme de producció de la fàbrica era de cent sacs diaris, que es destinaven al consum local. En alguna ocasió, embarcaren ciment cap a Ciutadella. A partir de l'any 1932 s'incrementà moltíssim el consum local de ciment, sobretot en el nucli de Cala Rajada. Durant 1934 i 1935 es consumiren entre 400 i 500 sacs diaris, que s'anaven a cercar a Artà. Les cases de planta baixa que hi ha als voltants de l'església de Cala Rajada costaren mil duros, cisterna i fustam inclosos. Per a fer-les, s'empraren a cadascuna uns 250 sacs de ciment, amb un cost de 40 duros.

Com es pot observar a les fotografies, la cimitera de l'amo en Joan Garau "Maia" era de reduïdes dimensions. El forn de calcinació estava adossat a la part exterior de la façana posterior i encara se'n pot observar la boca. Entrant, a la dreta, hi havia el molí per

a esmicolar la pedra i fer el ciment. Per tant, en un espai tan reduït trobam elements tècnics propis de tres etapes ben diferenciades del procés d'industrialització: les rodes de molí de pedra picada eren pròpies de l'economia agrària; el forn de calcinació i el carbó pertanyen a la primera revolució industrial; el motor d'explosió és una màquina pròpia de la segona revolució industrial.

PEP TERRASSA

Notes:

- Les referències 1, 2 i 3 pertanyen, respectivament, a les pàgines 20, 160 i 162 del llibre "Del taller a la fàbrica. El procés d'industrialització a Mallorca", del que en són coordinadors Carles Manera i Joana Maria Petrus (Ajuntament de Palma, 1991).

- (4) Llibre de comptes de la construcció de la capella del Carrer de Sant Pere, desembre de 1902.

- Les dades sobre la cimitera de Ca'n Maia foren facilitades per l'amo en Joan Garau "Maia", al qual agraeisc la seva col.laboració.

Un **per aquesta foto.**

Aquests darrers anys ens hem gastat una pila de milions en millorar l'entorn urbà dels nuclis turístics del municipi; nou disseny de la plaça dels Pins, peatonització del carrer Ingenier G. Roca, noves voravies als carrers de Elionor Servera i la Gulla, rentada de cara a Canyamel, etc. I ara ens assabentam de que més de 120 milions de pessetes es destinaran a adecentar el litoral entre Cala Lliteres i s'Entrador, el passeig marítim que condueix a Cala Gat i a la construcció d'un pont sobre el torrent de Canaymel. Molt bé!

El revers de la medalla és a la plaça dels Mariners on hi ha emplaçada una anti-estètica, vulgar i horrorosa cabina de la Companyia Telefònica Nacional d'Espanya, que pel que sembla no entra en els plans d'embelliment turístic.

Per què l'Ajuntament aprova aquesta localització ? Autoritzaria l'Ajuntament l'emplaçament en la via pública d'una baluerna semblant, amb funcions parescudes, si li fos sol·licitat per un veïnat ? Què te la Telefònica que fa claudicar l'Ajuntament ? Per què les solucions sempre passen per las despeses milionaries i no paren esment en petits detalls que no comporten despeses ? Per què gastar-se tants de milions si després descuits com aquest basten per esgarrar una plaça ? Molt bè o molt malament ?

DITES

*Si me valés una glosa
per compartir un món millor
el que tenc de glosador
fondria amb aquesta cosa.*

*Si un arbre es cria tort
ha de mester bon politxó
llavors quan sia gros sinó
serà tort fins a la mort.*

*Però qui de no ser coix
pot pretenir i ufanar?
Qui és que li pot posar
els cascavells a un moix?*

*Ni amb la imaginació
iguala qui bé en disposa
l'hermosura de la rosa
o l'encant de l'infantó.*

MIQUEL LLITERAS

Cartes al Cap Vermell.

Fa uns dies, concretament el 22 de març, el diari "Última Hora" publicava que a Capdepera, actualment, hi ha menys robatoris que aquest temps passat. Els que l'informaren que ho demanin als veïns dels voltants del carrer Coves.

El que està passant és tràgic i vertaderament vergonyós.

Un veí.

Solars abandonats.

Solars bruts o sense vallar a la matgeixa entrada i en el centre de Cala Rajada. No és acceptable, en els temps que corren.

Un lloc turístic que pretén ser capdavanter no pot permetre's aquests luxes davant els ulls astorats de tants i tants de turistes. Viu i orelles dretes!

GLOSA

**Na Bàrbara i en Colau,
d'es poble de Capdepera,
contemplen en el corral
aquesta grossa favera.**

**És una favera enorme
i bé ho podeu comprovar
tots els qui la vulguin veure,
a ningú farem pagar.**

**Li hem trobat quaranta ulls
i les bajoques comptades
han passat de les dos-centes.
Aquí les tenc apuntades.**

**Déu ens do molts d'anys de vida
i que els poguem disfrutar
juntament amb la família
i tots plegats poguem estar**

**COLAU MAYOL
Capdepera, abril 1994**

REUNIÓ ENTRE EL MEC I LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

Les competències educatives en matèria universitària arribaran a les Illes Balears entre l'un de juliol de 1994 i l'u de gener de 1995, tal com s'acordà a la reunió que el dia 7 de febrer mantingueren Bartomeu Rotger, Conseller d'Educació, i el Ministre Sr. Suárez Pertierra, a Madrid. La necessitat de dotar la Universitat de les Illes de noves infraestructures, amb l'objectiu de modernitzar-la i adequar-la a les exigències actuals, i la possibilitat de que el Govern Balear assumeixi la totalitat de les competències educatives l'any 1997, foren alguns dels temes més importants que es tractaren a la dita reunió.

En el decurs d'aquesta trobada, el Conseller d'Educació manifestà al Ministre la necessitat d'una transferència competencial que consideri el fet que la UIB és una institució en creixement, encara no consolidada des del punt de vista de la seva infraestructura. En aquest sentit, demanà al Ministeri un compromís de finançament de noves infraestructures, amb un increment del pressupost en 3000 milions sobre l'actual.

En concret, es preveu la construcció d'un segon multiaulari, una altra biblioteca i un paraninf. L'edificació d'un centre d'investigació tecnològica i un pla de zona esportiva s'inclouen també dins la mateixa proposta.

Per la seva part, el Ministre proposà la signatura d'un conveni de col.laboració entre l'Administració Central i el Govern Balear per a coordinar el traspàs de totes les competències, que es durà a terme entre 1996 i 1999.

El Conseller de Cultura, Educació i Esports, Bartomeu Rotger, i el Ministre d'Educació i Ciència, Gustavo Suárez Pertierra, amb els Secretaris d'Estat de l'Administració Central.

AGRE?CULTURA

En "negre" si us plau

PERE CORTADA

Conten que a les darreries dels 80, el govern central (qui de debò mana i disposa) tenia a punt, juntament amb la llei del Mecenatge, un seguit d'ordres i decrets per abordar i regular les qüestions legals i fiscals de totes les empreses, associacions, grups i persones que es dedicaven (no sé si encara aguanten) a realitzar activitats socio-educatives-culturals.

Un col·lectiu que abarcava des de cantaires fins a pintors, de grups de teatre a clubs d'esplai, de la premsa escrita local a les associacions de pares d'alumnes, passant pels clubs esportius, les ràdios i televisions locals, els centres de formació i tot un estel de col·laboradors/es, rebia "gratificacions" en això que es mal anomena "economia submergida" o "doblers negres".

Una situació que alguns definirien d'il·legal i, per tant, mereixedora de tot el rosari d'injusta, insolidària, etc.

Potser seria més adequat qualificar-la d'a-legal.

Aquestes activitats sense fiscalitzar suposaven un 75% de tot el conjunt d'activitats socio-educativo-culturals i s'estimaven en una quantitat pròxima al bilió de pessetes.

Evidentment, aquestes xifres són aproximades, sorgides de suposats càlculs i estudis ministerials (és a dir, engrixades o emmagrides a voler).

Però no anaven gaire desencaiminades.

Fent un lleuger recompte, per al poble on jo treball, Capdepera (municipi de 7000 habitants quan no hi ha turistes), aquesta quantitat podria ser enguany d'uns 70 milions de pessetes.

Aquí calen dues consideracions:

1- Són molts milions perquè no passin per Hisenda

2- Si havien de passar per Hisenda, moltes activitats no es farien.

I encara que no es digui, això ho sap tothom. És una situació que existeix amb la complicitat de l'administració pública, sobretot la local i l'autonòmica. En alguns casos, l'administració ni tan sols descompta el 15% d'IRPF preceptiu, ni demana factura oficial, ni s'assegura que el/la contractant/a disposa de la llicència fiscal corresponent o paga els seus impostos.

Tot sia dit, de mica en mica aquests temes es van adequant a la normativa vigent. Per aquest mateix motiu, quan es demana el preu d'algun servei, sovint et pregunten (sempre segons el grau de confiança establert):

- Necessites factura?
- En negre, eh?
- Amb IVA o sense?
- Aplicau algun descompte?
- En net són.... tantes pessetes!

Tal volta, per mor de la crisi, no s'han atrevit a abordar aquest camp. Però, tard o prest, ho faran.

És un tema per anar-hi pensant i ser conscients que les activitats culturals, per la seva pròpia dinàmica, requereixen un tractament específic, senzill i diferenciat, tan fiscalment com administrativa.

Potser altres sectors, també. D'acord, però aquest no és el meu tema.

I hem de ser partidaris d'una legislació i regularització perquè sinó en pocs anys aquestes activitats seran presa fàcil d'empreses multi-culturals que molt poc o gens s'interessen pel resultat final. És un procés que s'ha iniciat, sols és qüestió de temps veure'l confirmat.

Mentre arriba, almanco evitem la terminologia "negre" per les seves connotacions racistes i el seu significat brut, estraperlista, rastrer i il·legal.

COSSETES

D'un bon amic castellanoparlant que, malgrat això, fa un vertader esforç per expressar-se normalment en català sempre que la ocasió ho requereix, se'n mig reia un mallorquí, tot ridiculitzant la seva defectuosa fonètica. Potser no hi hagués mala intenció -segur que no n'hi havia- i que, al cap d'avall, darrera aquella mena de burla hi romangués la satisfacció de qui veu reconeguda i acceptada la pròpia llengua. Potser! Però, així i tot, mai per mai, en cap ocasió, per molta confiança que hi hagi, sigui qui sigui el defectuós parlant, per espectaculars que resultin els pressuptes defectes de pronúncia... no pot cap de nosaltres, els catalanoparlants, posar en evidència pretesos defectes que, de fet, no constitueixen més que anècdotes. Qui ha adoptat la nostra com a segona llengua, i ho fa carregat de bona voluntat, hauria de merèixer tota la nostra comprensió, tot el nostre estímulo i tot el nostre agraïment.

Sigui per comoditat, sigui per manca de necessitat, són una immensa minoria els immigrants que renunciïn voluntàriament al castellà. Sols uns pocs, des d'una presa de consciència personal, accepten la plena cooficialitat del català i el seu ús habitual en qualsevol situació. I encara amb l'esforç adicional que, a més d'aprendre una nova llengua, suposen les nostres característiques fonètiques particulars. És per això que ens cal ésser, a l'ensem que inflexibles amb aquells que menyspreen el català, delicadament amatents amb aquells altres que de la nostra llengua n'han fet vehicle normal de comunicació. Amb tota seguretat, quan nosaltres ens expressam en castellà també deixam molt que desitjar.

Ajudem-nos uns als altres i possiblement tots hi sortirem guanyant. El català, el primer.

PIXATINTERS

SIGNES D'IDENTITAT

A un poble de l'interior de l'illa, la professora de religió digué als alumnes d'un curs de primera etapa, que dibuixassin una casa gran que hi havia a la plaça i a la que el diumenge hi anava molta de gent. La majoria dels alumnes dibuixà l'església parroquial, però n'hi hagué un que va pintar el bar de la plaça que, casualment, és també un edifici gran en el que hi entra i surt tanta o més gent que a l'església.

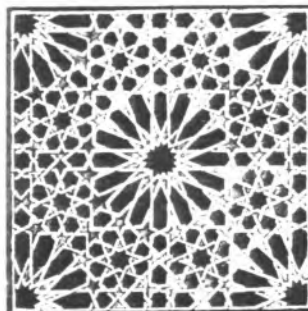
Vaig saber que l'alumne en qüestió no va ésser qualificat massa alt. De totes maneres, encara que l'alumne no encertàs el gust de la seva senyoreta, pens que també tenia raó.

És ver que el temple és un edifici gran, que sol estar ubicat a una plaça, però ha passat l'època de cristiandat en què els diumenges la gent acudia de forma massiva a la missa. Avui els feels no són tan nombrosos i passen més desapercebuts, encara que les comunitats parroquials s'han anat consolidant.

L'Església, com a tal, no està tan al carrer ni hi té tanta d'influència i poder com abans, ni tampoc és tan popular... per això el punt de referència no el podem cercar en la quantitat de persones que entren o surten del temple; avui aquests queden més de mig buits, no obstant hi ha feels i militants ben compromesos que es fan presents dins les estructures del món, com el llevat dins la pasterada.

D'aquí endavant, haurem de cercar els signes de la identitat de l'Església en les petites comunitats, en els grups dedicats a la marginació, en els que es comprometen amb els més pobres... Aquests signes mai no es podran confondre amb els que fins ara eren vàlids, i l'entrar o sortir molta o poca gent d'una casa gran passarà a un lloc tan secundari que quedarà al nivell del bar del cap de cantó.

ANDREU GENOVART

Campanya de
Normalització Lingüística

BATEC

Un recent estudi estadístic ha desvetllat que només un 21% de la població creu que la justícia espanyola és bona o acceptable. Comentava aquesta dada amb un company, del qual provocà aquesta frase contundent: "Deu ser que aquesta gent -referint-se al 21%- no ha tengut mai tractes amb la justícia, ni han denunciat res ni han estat denunciats". Em sembla un xic exagerat, però si analitzat la situació, aquesta és prou dramàtica. I no és per criticar els jutges ni els que fan les lleis, ni el sistema de presons, ni els seus reglaments, però eren set que l'aguantaven i encara pixava tort.

És evident que la justícia espanyola és lenta, excessivament lenta, es troba molt burocratitzada (com tota l'Administració), i necessita una ràpida adequació a les necessitats socials. Suposam que és qüestió de doblers i temps.

Però el que encara no acab d'entendre és per què es dicten sentències condemnatòries de centenars d'anys i a penes se n'acompleix una mínima part. Per què no aplicar condemes més curtes que s'acompleixin totalment? Aquests dies es parla de prendre aquesta mesura -l'acompliment íntegre de la sentència- en els casos de terrorisme i violacions. Per què els altres no? Un assassinat és un assassinat, siguin els seus autors terroristes o delinqüents comuns, i en siguin les víctimes els qui siguin.

TRES I NO RES

EN COS DE CAMISA

Una classe social quan pren consciència de si mateixa i es sent defensora d'uns interessos socials i unes idees econòmiques, que no confia a tercers, entra en l'escena històrica.

Discoursejar com si existís una suposada burgesia mallorquina és, si altra cosa no, un declinar en mans espanyolistes el decurs dels aconteixaments.

Cru i directe, aquest grup amorf de gent rica ja mostrarà adhesió inquebrantable a l'antic règim, s'entusiasmà amb l'actual i sentirà fervor pel pròxim.

Camaleonic seria un qualificatiu massa dolç per una gent de de la qual es desconeix, fins i tot, l'instint de supervivència. Més tost es colorejan per què

no en tenen cap de propi de valor.

I si no, repasseu l'escafida cultureta que ens envolta.

Cap Vermell proposa i... ... L'Ajuntament disposa.

Aquesta reixeta rovellada i rompuda no ha estat recercada. Tot el parc de S'Alzinar és ple de forats semblants en tamany i perillositat. Al pre-escolar de S'Auba no hi ha ni reixeta.

Les APAS d'ambdues escoles han pressionat de valent, i sembla que l'Ajuntament ha accedit a canviar part de la reixeta espenyada en els llocs més perillosos de S'Alzinar i a col·locar la part frontal del parc de l'esmentat pre-escolar de S'Auba. Però, malgrat el gran esforç econòmic que això suposarà, no serà suficient. Des d'aquesta secció proposam, i amb això feim costat amb les APAS de les escoles, que no es deixi en l'oblit la idea original de tancar tot el pre-escolar de S'Auba i canviar totes les reixetes d'ambdues escoles. Amb la seguretat dels nins no s'hi pot jugar.

És obvi que no s'ha d'escatimar en la qualitat, perquè ha de durar molts d'anys i no, com en el cas que ens ocupa, que no és més que un caramull de rovell a molts d'indrets.

el planeta verd.

SON REUS

Dijous dia 24 de març tengué lloc a Ciutat una massiva manifestació contra el Pla Insular per a l'eliminació de residus sòlids que duu a terme el Consell Insular. Les consignes de "no a la incineració" i "sí al reciclatge" arplegaren al voltant de 12.000 manifestants i l'adhesió d'unes 150 entitats culturals, cosa que suposa un gran èxit de convocatòria. Així, el propi President del Consell Insular, Joan Verger, ha manifestat la necessitat de replantejar-se la política dels fems a Mallorca, dissenyada per ell mateix.

La solució, evidentment, no és fàcil. S'ha de reconèixer que és prou difícil (encara que no impossible) la conscienciació d'amples capes de la població per a no continuar amb els hàbits consumistes d'usar i tirar. Però el camí correcte no sempre és el més senzill. La nostra societat ha d'assumir dos principis: les matèries primes i energètiques són limitades, per tant hem d'evitar el seu malbaratament; i segon, hem de respectar el fràgil equilibri ecològic del planeta, especialment vivint dins una illa.

Després de l'èxit de la manifestació, la Coordinadora contra la incineradora s'ha posat la fita d'arplegar firmes per a dur al Parlament Balear una iniciativa legislativa popular per a modificar l'actual Pla Director per a la gestió dels residus sòlids urbans.

Cadascú de nosaltres pot fer molt. Primer, consumir aliments i productes amb un mínim de paquetatge (reduint, per tant, els residus), i reciclant tot el que es pugui reciclar (un 30 o 40% dels fems que produïm).

Manifest

Metges contra la incineració

Davant el projecte de construcció d'una incineradora per al tractament dels residus sòlids urbans de Mallorca, i en compliment del codi ètic professional, els metges sotasignants, tots ells de les Balears, manifesten que:

1.- Qualsevol mètode per eliminar residus sòlids urbans és problemàtic. Els fems i les incineradores, a més de causar problemes ambientals, poden posar en perill la salut humana.

2.- La incineració no pot ser l'única solució per a la problemàtica dels residus. S'han de desenvolupar normes per reduir dràsticament la generació de deixalles (minimització de residus, producció neta, reducció d'embalatges, etc.) i s'han de desenvolupar també estratègies per reciclar els materials útils (recollida selectiva, indústria de reciclatge, sensibilització ciutadana, etc.). L'aplicació d'anàlisis cost/benefici des d'un punt de vista merament econòmic és inadequat com a eina per prendre decisions si s'ignoren les conseqüències sobre l'entorn i la salut.

3.- Consideram la incineració de residus sòlids urbans una tècnica preocupant en relació amb el nostre objectiu de vetllar per la salut de la població, perquè:

3.1. La incineració de residus genera irremeiablement dioxines i furans, composts altament tòxics.

3.2. Els contaminants atmosfèrics resultants de la incineració causen malalties respiratòries, al·lèrgiques i disfuncions del sistema immunològic humà. L'increment de l'exposició a les dioxines pot augmentar la possibilitat de patir càncer. El caràcter bioacumulatiu d'aquestes substàncies explica que puguin acumular-se en el cos i

transmetre's, a través de la llet, als fills.

3.3 En comptes de prevenir o controlar els composts tòxics i perillosos dels residus, les incineradores de residus urbans els dilueixen per l'aire, l'aigua i les terres. La utilització de l'atmosfera com un ferrer comportarà, en definitiva, a una acumulació de contaminants en el sòl, la vegetació i els animals. L'esser humà pertany al grup d'organismes més susceptible als contaminants.

3.4. La incineració, en definitiva, converteix el fems domèstics en uns materials i unes emissions d'elevat contingut en composts tòxics. Per a substàncies com les dioxines no hi ha dosi mínima acceptable per a la salut.

4.- Els metges sotasignants, d'acord amb el nostre objectiu de vetllar per la salut de la població, manifesten la seva oposició al projecte d'incineració dels residus sòlids urbans de Mallorca. Demanen que s'estudiïn i desenvolupin alternatives de menor impacte sobre el medi ambient i la salut.

Signen el manifest 228 metges

IMATGES DEL NOSTRE PATRIMONI

EL MOLÍ D'ES CAMP ROIG

Aquest molí és un dels pocs que hi ha a l'interior del municipi. És una construcció de torre ampla que fou rebaixada i coberta amb una teuladeta.

Segons l'Arxiduc Lluís Salvador, abans d'entrar al poble es passava per davant d'uns molins. Aquest era el primer i l'únic que s'ha conservat; els altres estaven situats dins Vila Roja i foren esbucats per a construir-hi cases.